

งานไม้พะยุงแกะสลักในประเทศจีน ©EIA

ปัญหาวิกฤติไม้พะยุงในภูมิภาคอาเซียน : การเรียกร้องเพื่อการแก้ไข บทคัดย่อสำหรับการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านอนุสัญญาไซเตสในภูมิภาคอาเซียน (CITES AEG) ครั้งที่ 11, 5-8 พฤษภาคม 2558 ประเทศบรูไน

องค์กร Environmental Investigation Agency (EIA)¹

วิกฤติไม้พะยุงในภูมิภาค

การลักลอบตัดไม้พะยุงและการค้าไม้พะยุงที่ผิดกฎหมาย เพื่อตอบสนองต่อตลาดเฟอร์นิเจอร์ไม้แดงหรือหงมู่ มีการเติบโตอย่างมากจนเป็นปัจจัยหลักต้นอาชญากรรมด้านไม้พะยุงตลอดแนวแม่น้ำโขง

มีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ตำรวจ ทหาร ผู้ลักลอบตัดไม้จำนวนมากกว่า 150 ชีวิตที่ต้องเสียชีวิต² เป็นผลสืบเนื่องจากการปฏิบัติการหยุดการลักลอบไม้พะยุงในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เนื่องจากพื้นที่ป่าจำนวนมากเป็นแนวเขตระหว่างประเทศ จึงทำให้อาชญากรรมที่เกี่ยวกับไม้พะยุงนี้ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาค³

สายพันธุ์ไม้พะยุงเพื่อการพาณิชย์ที่สำคัญได้แก่ *Dalbergia cochinchinensis*, *Pterocarpus macrocarpus/pedatus*, and *Dalbergia oliveri/bariensis* ตกอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

ผู้ลักลอบตัดไม้ได้บุกรุกพื้นที่ป่าและพื้นที่ป่าอนุรักษ์ แม้แต่พื้นที่มรดกโลกในภูมิภาคยังคงตกอยู่ได้ความเสี่ยงในการถูกลดถอนรายชื่อจากบัญชีมรดกโลก เนื่องจากการลักลอบไม้พะยุงที่ผิดกฎหมาย⁴ ซึ่งบั่นทอนหลักนิดิธรรม และเป็น กัญคุกคามรายได้ของประเทศต่างๆ ที่มาจากการท่องเที่ยว การลักลอบค้าไม้พะยุงเดือนนี้นับวันจะเพิ่มรอยค้างพริ้วของการค้าไม้และการธรรมชาติป่าไม้ในประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง และในประเทศจีน⁵

การปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนที่สมาชิกภาคี CITES AEG ต้องกระทำคือ:

- แก้ไขบรรณนิทัศน์ที่ 5 ของบัญชีหมายเลข 2 ของบัญชีอนุรักษ์ไซเตส โดยแก้ไขให้ *Dalbergia cochinchinensis* เข้าสู่บรรณนิทัศน์ที่ 4
- ขึ้นบัญชีสายพันธุ์ *Pterocarpus macrocarpus/pedatus* and *Dalbergia oliveri/bariensis* ของบัญชีหมายเลข 2 ของบัญชีอนุรักษ์ไซเตส เข้าสู่บรรณนิทัศน์ที่ 4 เช่นกัน

การดำเนินการทั้งสองอย่างนี้สามารถดำเนินการเสนออย่างเป็นทางการ (formal proposal) ในการประชุมคณะกรรมการด้านพืชครั้งที่ 22 (19-23 ตุลาคม 2015) เพื่อรับการประชุมภาคีอนุสัญญาไซเตส ครั้งที่ 17 ในเดือน กันยายน 2016

งานเฟอร์นิเจอร์ไม้พะยูนและลายในประเทศไทย ©EIA

ไม้พะยูนไทย

ความรุนแรงของปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับไม้พะยูนไทย (*Dalbergia cochinchinensis*) เป็นผลให้เกิดการเสนอการขึ้นบัญชีไชเตส จากประเทศไทยและประเทศเวียดนาม ให้สายพันธุ์ของไม้พะยูน ได้ขึ้นบัญชีหมายเลข 2 ของบัญชีอนุรักษไชเตส ในเดือนมีนาคม ปี 2013⁶

แต่การลักลอบค้าไม้พะยูนสายพันธุ์ *Dalbergia cochinchinensis* ก็ยังคงดำเนินต่อไป ส่วนหนึ่งเป็นเพราะบรรณนิทัศน์ที่ 5 ของการขึ้นบัญชีมีผลควบคุมเฉพาะไม้ซุง และไม้ที่แปรรูปแล้วเท่านั้น

การค้าของเฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วนไม้พะยูน ที่ไม่ได้ถูกควบคุมโดยไชเตส ส่งผลให้ไม้พะยูน *Dalbergia cochinchinensis* ทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายเข้าสู่ตลาดในภูมิภาคโดยไม่ยากลำบากนัก เจ้าหน้าที่ตามแนวชายแดนมีความยากลำบากในการใช้บรรณนิทัศน์ที่ 5 แม้กระทั่งกับรากของไม้พะยูนถูกขุดขึ้นเพื่อการส่งออก⁷

การแก้ไขบรรณนิทัศน์ที่ 5 ให้สายพันธุ์ที่ขึ้นบัญชีเหล่านี้เข้าสู่บรรณนิทัศน์ที่ 4 จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องและเป็นกลไก ควบคุมการค้าของไม้พะยูนสายพันธุ์ *dalbergia cochinchinensis* ภายใตไชเตส ทำให้ประเทศ range state มีการควบคุม ดูแลและการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อควบคุมการค้าในอนาคต⁸

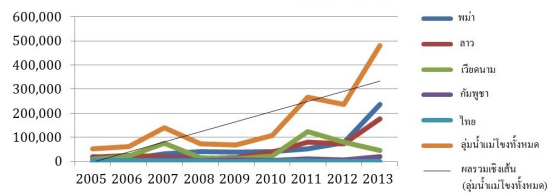
สายพันธุ์ทดแทน

ในขณะที่ไม้พะยูนไทยในคืนป่ามีจำนวนลดลงอย่างมาก และการค้าไม้พะยูนที่มีการควบคุมจำกัดที่มีการควบคุมของไชเตส ทำให้เกิดการคิดไม้สายพันธุ์ทดแทนเป็นจำนวนมากเพื่อเป็นอุปทานในตลาดเฟอร์นิเจอร์ไม้แดง

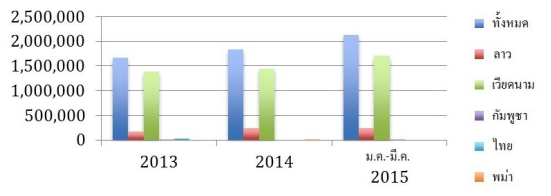
ซึ่งนี่เป็นกรณีของสายพันธุ์ *Pterocarpus macrocarpus/pedatus* (ไม้ประดู่หรือไม้ประดู่พม่า) และสายพันธุ์ *Dalbergia oliveri/bariensis* (ไม้พะยูนพม่า)

ดังนั้นการขึ้นบัญชีของสายพันธุ์เหล่านี้ ในบัญชีหมายเลข 2 ของบัญชีอนุรักษไชเตส จึงเป็นเรื่องที่ควรกระทำ เพราะนอกจากไม้สายพันธุ์เหล่านี้เป็นสายพันธุ์ทดแทนของไม้พะยูนไทยแล้ว ไม้สายพันธุ์เหล่านี้ก็อยู่ในอันตรายที่จะสูญพันธุ์จากการค้าที่ผิดกฎหมาย และไม่มีควมยั่งยืน ค้ำค้ำของมันเองอยู่แล้ว การค้าของสายพันธุ์ทดแทนดังกล่าว ทำให้การค้าไม้พะยูนไทยที่ผิดกฎหมายทำได้ง่ายขึ้น โดยการแจ้งสินค้าเป็นสายพันธุ์อื่น ทำให้เกิดปัญหาการระบุสายพันธุ์

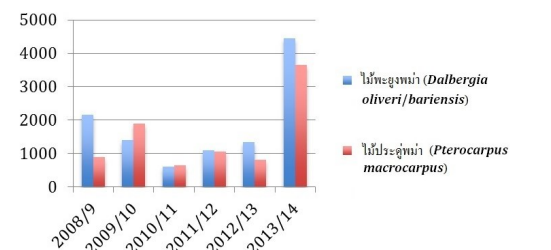
รูปที่ 1. ปริมาณการนำเข้า (ลูกบาศก์เมตร) ของไม้แดงจากประเทศเพื่อนบ้านไทยปี 2005-13

รูปที่ 2 มูลค่า (สหรัฐอเมริกาดอลลาร์) ของการนำเข้าเฟอร์นิเจอร์ไม้แดงและไม้ประดู่ของประเทศจีน (HS 94035010 & 94036010) จากประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง 2013- มีนาคม 2015

รูปที่ 3. การจับกุมของไม้ประดู่และไม้พะยูนพม่าที่ผิดกฎหมายในประเทศพม่าที่มีการรายงานปี 2008 - 2014 (ลูกบาศก์ตัน)

ไม้ซึ่งเป็นปัญหาหลักในกระบวนการศุลกากรและกระบวนการศุลกากรในภูมิภาค

การนำเข้าไม้ซุง ไม้ท่อน และเฟอร์นิเจอร์ของไม้พหุในประเศจีน ยังคงเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว (รูปที่ 1 และรูปที่ 2) โดยที่ไม้ประดู่และไม้พะยูนพม่าได้กลายเป็นส่วนสำคัญของการค้านี้¹⁰

มีความกังวลเกี่ยวกับจำนวนไม้ค้ำค้ำเหลือของไม้ประดู่และไม้พะยูนพม่าในประเทศพม่า (รูปที่ 3) ซึ่งสายพันธุ์เหล่านี้ ก็ยังถูกลักลอบตัดในประเทศไทย ลาว และกัมพูชา อีกด้วย

การเรียกร้องให้มีการแก้ไขร่วมกันในระดับภูมิภาค

ได้มีการยกประเด็นที่ได้กล่าวมานี้ มาพูดคุยในการประชุม Regional Dialogue on Siamese Rosewood ที่จัดขึ้นโดยประเทศไทยในกรุงเทพฯ เดือนธันวาคม 2014 ที่ผ่านมา เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤติไม้พะยูง ที่ยังไม่มีทางออก ผู้เข้าร่วมประชุมในการอภิปรายนี้ ซึ่งมีทั้งประเทศ Range State ในภูมิภาคอาเซียนและประเทศจีน ได้สรุปว่า แผนการแก้ไขในระดับภูมิภาคมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวด เพื่อแก้ไขผลกระทบที่เกิดจากการค้าไม้พะยูงที่ผิด กฎหมาย

ประเทศเวียดนามเสนอว่าต้องการแก้ไข บรรณนิทัศน์ที่ 5 สำหรับ *Dalbergia cochinchinensis* และสายพันธุ์ทดแทน กับสายพันธุ์ที่ดูเหมือนไม้พะยูงไทย ได้แก่ *Pterocarpus macrocarpus/pedatus* and *Dalbergia oliveri/bariensis* ควรถูกขึ้นบัญชีหมายเลข 2 ของบัญชีอนุรักษุฑาเขต¹¹ ประเทศไทยได้แสดงความต้องการที่จะปิดช่องโหว่ของการค้า ไม้พะยูงไทย ซึ่งเกิดจากบรรณนิทัศน์ที่ 5

สมาชิกภาคีผู้เข้าร่วมการอภิปราย ซึ่งรวมถึงประเทศจีน ได้ตกลงร่วมกันในแผนปฏิบัติการที่จะเสนอประเด็นทั้งสองในการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านอนุสัญญาไซเตสในภูมิภาคอาเซียน (CITES AEG) ครั้งที่ 11 ในประเทศมรูไน

เพื่อการเสนออย่างเป็นทางการในการประชุม COP17 ในปี 2016¹² การที่ข้อเสนองี้ทั้งสองนี้ ได้มีการแบ่งปันแต่นั้นๆ ระหว่างสมาชิกภาคี ก่อนการประชุมคณะกรรมการด้านพืชไซเตส ครั้งที่ 22 จะเป็นกุญแจสำคัญในการบรรลุเป้าหมาย ในการแก้ไขปัญหานี้

จึงขอเสนอว่าภาคีที่เข้าประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านอนุสัญญาไซเตสในภูมิภาคอาเซียน (CITES AEG) ครั้งที่ 11 ให้ตกลงร่วมกันที่จะ:

- แก้ไขบรรณนิทัศน์ที่ 5 ของบัญชีหมายเลข 2 ในการขึ้นบัญชีของ *Dalbergia cochinchinensis* ให้เข้าสู่บรรณนิทัศน์ที่ 4 ผ่านการเสนออย่างเป็นทางการในการประชุมคณะกรรมการการประชุมด้านพืชในครั้งที่ 22 และการประชุมภาคีอนุสัญญาไซเตส ครั้งที่ 17 (CoP 17);
- เสนอให้สายพันธุ์ *Pterocarpus macrocarpus/pedatus*, and *Dalbergia oliveri/bariensis* ได้รับการขึ้นบัญชีหมายเลข 2 ของการอนุรักษุฑาเขต โดยให้อยู่ในบรรณนิทัศน์ที่ 4 โดย ผ่านการเสนออย่างเป็นทางการในการประชุมคณะกรรมการการประชุมด้านพืชในครั้งที่ 22 และการประชุมภาคีอนุสัญญาไซเตส ครั้งที่ 17 (CoP 17)

ระยะเวลาของแผนงาน

5-8 พฤษภาคม 2015	6 สิงหาคม 2015	7 กันยายน 2015	19-23 ตุลาคม 2015	11-15 มกราคม 2016	กันยายน 2016
CITES AEG	ASOF	AMAF	22nd CITES Plants Committee	66th CITES Standing Committee	CITES CoP17

ห้องแสดงสินค้าเฟอร์นิเจอร์ไม้หมุนประเทศจีน ©EIA

ท่อนไม้พะยูงที่ถูกเก็บในโกดังในเมืองคงฮา ประเทศเวียดนาม © EIA

REFERENCES

1. องค์กร EIA เป็นองค์กรไม่แสวงผลกำไรระดับนานาชาติที่ทำงานด้านสิ่งแวดล้อม ตั้งอยู่ที่ประเทศ สหราชอาณาจักร องค์กร EIA ได้ทำการสืบสวนการลักลอบตัดไม้และการค้าไม้เถื่อนโดยทำงานร่วมกับรัฐบาลนานาชาติ ทางด้านนโยบายและการแก้ไขปัญหาเป็นเวลานานกว่า 15 ปี
2. Overview of Illegal Trade in Siamese Rosewood and Replacement Species in the Mekong & China, EIA, June 2014, http://www.forestlegality.org/sites/default/files/EIA_Jago_Rosewood%20Presentation_FLA%20June%202014_Screengrabs.PDF
3. *The Plunder of Myanmar*, New York Times, January 23, 2015; *Myanmar's Pending Ceasefire Jeopardized by Skirmishes Over Illegal Logging*, National Geographic, May 20, 2014; *Rare Hardwood Sparks Gunfights, Corruption in Asia*, The Irrawaddy, November 26, 2012
4. <http://whc.unesco.org/en/list/590>
5. ตัวอย่างเช่นในวันที่ 27 มกราคม 2015 โฆษกกระทรวงต่างประเทศของประเทศไทย นาย หิว ฉุน หึง ถูกจับให้ตอบคำถามเกี่ยวกับวิกฤติไม้พะยูงในประเทศไทยว่า ในงานแถลงข่าวทั่วไป http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1231943.shtml
6. CITES CoP16 Prop. 60, <http://www.cites.org/eng/cop/16/prop/E-CoP16-Prop-60.pdf>
7. *Routes of Extinction*, EIA, 2014; *The Cost of Luxury*, Global Witness, 2015; *Current Status and Measures to Combat Illegal Logging and Trading of Siamese Rosewood*, Country report of Thailand, December 2014 http://www2.dnp.go.th/dnp/ii/index.php?option=com_flexicontent&view=item&cid=25:preventing-illegal-logging-and-trading-of-rosewood&id=89:rosewood-04&Itemid=251
8. *Management of Timber Listed in National Laws and CITES Appendices*, Country report for Vietnam, Regional Dialogue on Rosewood, Bangkok, December 2, 2014 http://www2.dnp.go.th/dnp/ii/index.php?option=com_flexicontent&view=item&cid=25:preventing-illegal-logging-and-trading-of-rosewood&id=90:rosewood-05&Itemid=251
9. *Routes of Extinction*, EIA, 2014; *Briefing for the Regional Dialogue on Siamese Rosewood and Illegal Logging*, EIA, 2014; *Management of Timber Listed in National Laws and CITES Appendices*, Country report for Vietnam, December 2014 http://www2.dnp.go.th/dnp/ii/index.php?option=com_flexicontent&view=item&cid=25:preventing-illegal-logging-and-trading-of-rosewood&id=90:rosewood-05&Itemid=251
10. *Routes of Extinction*, EIA, 2014; *Myanmar's Rosewood Crisis*, EIA, 2014; *Briefing for the Regional Dialogue on Siamese Rosewood and Illegal Logging*, EIA, 2014.
11. *Management of Timber Listed in National Laws and CITES Appendices*, Country report for Vietnam, December 2014 http://www2.dnp.go.th/dnp/ii/index.php?option=com_flexicontent&view=item&cid=25:preventing-illegal-logging-and-trading-of-rosewood&id=90:rosewood-05&Itemid=251
12. http://www2.dnp.go.th/dnp/ii/index.php?option=com_flexicontent&view=item&cid=25:preventing-illegal-logging-and-trading-of-rosewood&id=97:rosewood-11&Itemid=251

ENVIRONMENTAL INVESTIGATION AGENCY (EIA)
62/63 Upper Street
London N1 0NY, UK
Tel: +44 (0) 20 7354 7960
email: ukinfo@eia-international.org
www.eia-international.org

EIA US
email: info@eia-global.org
www.eia-global.org

April 2015